

illető jelölt szigorlati főtárgyául közgazdaságtudományi vagy nevelés-tudományi tárgyat választ, közgazdaságtudományi, vagy gazdaságpeda-gógiai doktori címet kap.

* * *

Meggyőződésem, hogy a gazdasági szaktanárképzésnek és képesí-tésnek most kifejtetem megszervezése idővel éreztetni fogja hatását a gazdasági szakoktatás egész területén és lassanként itt is, ott is részben újabb irányt és mind megújuló lendületet fog adni közoktatásunk e nagyfontosságú és még mindig nem eléggé méltányolt ágazatának. A nemcsak megfelelő szaktudással, hanem alapos és rendszeres peda-gógiai és módszertani képzettséggel is felkészült újabb tanári nemzedék szakiskoláinkba új gondolatokat, új eszméket, új módszereket fog bele-vinni és így fokozottabban fogja szolgálhatni a haladást és tökéletesítést, mégpedig nemcsak az iskolában, hanem a tőle oktatott és nevelt ezer meg ezer tanítvány révén a gazdasági gyakorlati életben is.

Bizonyára megértéssel, örömmel és szívesen fogják üdvözölni ezt az új tanári nemzedéket a szakiskolák régi tanárai is — már csak azért is, mert ez a nemzedék most már teljesen egyenlőrangú és rendű tanári képzettségével az egyenlő elbánás elve alapján a *középfokú szakiskolák tanári statusa számára is biztosítani fogja* a többi hazai középfokú is-kolák tanári státusának minden erkölcsi és anyagi jogát.

De még egy nagyjelentőségű hatást remélhetünk az új gazdasági szaktanárképzéstől és képesítéstől. Minthogy most már együtt képződnek a mezőgazdaságnak, az iparnak és a kereskedelemnek jövőendő nevelői és oktatói, ennek a közös képzésnek hatásaként és tanulságaként ma-gukkal viszik majd az iskolába is és tanítványaik révén a gyakorlati életbe is a különböző foglalkozási ágak érdekközösségének, egymásra-utaltságának és egyértékű nemzetgazdasági jelentőségének tudatát, nem-különben kölcsönös megbecsülletésük szükségességét — mint erkölcsi feltételét minden egészséges gazdasági és nyugodt társadalmi életnek és az egyetemes nemzeti fejlődésnek. Adja Isten, hogy reményeink valóra váljanak!

Dr. Dengl János.

Külföldi magyar népiskolák

Az idegenbe szakadt magyarság nemzeti megmentésére alakult Julián Iskola Egyesület a múlt esztendő december hó 10-én tartotta 32. évi közgyűlését Budapesten. A közgyűlésen Dr. Madarász István pápai prelátus, miniszteri osztályfőnök elnöki megnyitójában emelkedett hangú emlékbeszédet tartott Julián barátról, a szent Domonkosrendi magyar szerzetesről, aki 700 évvel ezelőtt, 1236. év decemberében, a Volga partvidékén, megtalálta a honfoglaló magyar törzsektől a VIII. században elszakadt magyar véreink telepeit. Négy hetet töltött köztük. Beszédjüket megértette és közölte velük, hogy vérrokonai messze nyugaton új hazát alapítottak. Juliánt igen szívesen látták, de hiába marasztalták, örömeiben

mindenáron vissza akart indulni, hogy Béla királynak megvigye az örömhírt. A király a volgai magyarokat nemcsak a krisztusi hitre akarta téríteni, hanem a Duna—Tisza közé szeretne volna telepíteni a fenyegető tatárvesz ellen, amelyeknek első hírét nemcsak Julián barát hozta a távol keletről.

Julián barát több szerzetes társával együtt a következő évben másodszer is útnak indult, de már későn ment, a tatárok támadása közben a volgai magyarokat teljesen szétszórta.

Julián barát célját nem érte el, de így is egyike a legnagyobb magyar hazafiaknak. Úttörője volt azoknak a lelkes magyaroknak, akik az ősi haza felkutatására indultak. A társtalan magyarságnak első reménysugarait a messze távolba szakadt testvérek megkeresésére ő adta meg.

Julián barát bátor példájának követői azóta fel-felbukkantak a magyar életben.

Egészen természetes tehát, hogy Julián barátról nevezték el azt az egyesületet, amely 32 évvel ezelőtt a magyarság legkiválóbb szellemi vezéreinek komoly akaratából és céltudatos előrelátásából született, hogy amint Petri Pál egyesületi társelnök mondta a 32. közgyűlési beszámolójában: lelkesedéssel szolgálja szent célkitűzését, az idegenben élő magyarság gondozását, magyar nyelvtudásunk megerősítését, az idegen körülmények között szorongatottaknál a magyar nemzeti érzés újra lángra-lobbantását.

És a Julián Iskola Egyesület valóban rendületlen kitartással, nem lankadó buzgalommal folytatja is munkáját.

Petri Pál beszámolójából bemutatunk alább néhány szemelvényt, hogy a magyar nevelésügy lelkes munkálói addig is tájékozódhassanak a külföldön élő nemzetmentő tevékenységről, amíg ez a jelentés teljes egészében közismert lehet.

Bécsben a Julián Iskola Egyesület 5 magyar tanfolyamot tart fenn. Az osztrák fővárosban 9000 magyar állampolgár él, de a magyarok száma jóval nagyobb, 25.000 főre tehető. Véreink jó része ugyanis feladta a magyar állampolgárságát, illetve a munka vállalási engedély és más ilyen nehézség miatt kénytelen volt osztrák állampolgárságot felvenni.

A magyar tanfolyamokon 132 gyermek tanul. A tanfolyamok a régi nemesi testőrség palotájában, továbbá főleg a munkás negyedekben van. Éppen itt, a munkás negyedekben nyilvánul meg legmeghatóbban a ragaszkodás a magyar anyanyelvhez és az ősi hazához. A gyermekeken kívül '69-felnőtt egyén is részesül magyar oktatásban.

Még bécsi magyar intézményeinknél is régebb idő óta állnak fenn a Julián Egyesület *berlini* magyar tanfolyamai: ezek Ivacsics József elemi isk. igazgató-tanító kipróbált vezetése alatt működnek. Itt az iskolai év már a múlt év augusztus 15-én megkezdődött. Berlinben két helyen folyik magyar tanítás, a város nyugati részén és gyermekek részére a város központjában. A tanulók létszáma a múlt tanév végén 59 volt. A tanulók közül 45 magyar állampolgár, 7 német, 2 hontalan, 2 cseh és egy jugoszláv.

A *párisi* magyar elemi iskolai tanfolyamunkra az elmúlt tanévben

55 tanuló iratkozott be: 27 fiú és 28 lány. A tanítás helye a Magyar Ház iskola terme.

A legújabb Julián iskolai tanfolyam a *milánói*, a Viale Luigi Mainó 26 szám alatti helyiségben. Ide 61 tanuló iratkozott be, ezek közül 39 magyar és 22 olasz. A gyermekek két csoportban tanultak, és pedig 6—10-ig az alsó és 10—16 éves korig a felső csoportban. Ezen kívül 1935. évi november 1-én megnyílt a felnőttek ingyenes esti tanfolyama, melyre 122 tanuló jelentkezett.

Felmerült az az eszme, hogy a magyar iskolai tanfolyam rendszeres mindennapos iskolává szerveztessék át. Kívánatos volna ez már azért is, mivel Magyarország aránylag kis anyagi áldozattal tudna a budapesti olasz iskolával szemben Milánóban egy magyar iskolát létesíteni, mely a kötött kulturális egyezmény alapján szövendő ilyen szorosabb iskolai kapcsolatoknál mintegy első lépcsőfokul szolgálhatna.

A tengeren túl is megvetette lábát a Julián Egyesület, *Braziliában*. A Sao-paulói magyar gyermekek kulturális gondozása végett, az ottani helybeli tanítók felügyeletére, munkáik irányítására és általában a magyarság kulturális gondozására Gálos Rezső okl. tanítót küldötte ki az egyesület.

A városban a következő kerületekben működik a magyar iskola: Moócán, melynek épülete már a Magyar Segélyegylet tulajdona, Pom-paián és Anastacion. Ezen három nagyobb iskolában a gyermekek létszáma 80—100 körül van. Azután van még magyar iskola Ypirangán, Ipojukán, Freguezia de On és Pirituában.

Az Ypirangai iskolában 33 mindennapos iskolaköteles és 17 óvodás jár, azaz 50 magyar gyermek. Ezenkívül 83 brazil tanuló is jár ide.

Az anastaciói magyar iskolában pedig 57 magyar, 26 brazil, összesen tehát 83 gyermek jár. Az anastaciói telepen a magyarok száma az 1400-at is meghaladja.

A magyar iskola 1928-ban nyílt meg, tágas udvaron, szép nagy épülettel. Az épületben 2 nagy terem van az iskola céljaira, továbbá két kisebb lakásnak és irodának. A három terem bőven alkalmas 250 gyermek befogadására. Most a beiratkozottak száma 217. Vallási megoszlás szerint 181 magyar és 38 brazil gyermek közül 194 rk., 25 ref., többi más vallású. A tanítás magyar és brazil nyelven folyik.

Külképviseleti hatóságunk kívánságára f. évben ősszel *Grácban* is szerveztünk magyar népiskolai tanfolyamokat, ahová a szervezési munkálatok végzésére Némethi Ferencné tanítónőt küldöttük ki. Itt a városi hatóságok olyan nagy megértéssel tanúsították a tanfolyamok iránt, hogy magával az osztrák elemi iskolai oktatással kapcsolatban az osztrák iskolák helyiségében óhajtotta ezen tanfolyamok rendezését, de természetesen azt is megkívánta, hogy mindenkit vegyünk fel, aki a tanfolyamok látogatására jelentkezik. Így azután sok nem magyar nyelvű, de a magyar nyelv iránt érdeklődő osztrák tanuló is kerül ezen tanfolyamra. Ezen utóbbiakkal együtt a tanfolyamra beiratkozott gyermekek száma a 350-et is meghaladja.

Bulgáriai iskolaszervezetünk a régi kipróbált nyomokon halad tovább és az elmúlt tanévben is szép eredményeket ért el.

A szófiai magyar iskolában a tanítás 1935 szeptember 16-án 21 tanulóval kezdődött meg, de hozzájuk kapcsolódott még néhány magántanuló érdeklődő is; így van még ilyen tanuló Lomban 3, Gebedjén 6, Mretvicán 2, Ruszcsukon 20. Tehát a szófiai és vidéki magántanulók száma 68.

Az iskola december 6-án megünnepelte a Kormányzó Úr névnapját, március 15-én a magyar szabadság napját, karácsonykor 17 szegény tanulót ruházott fel. Szófiai magyar követségünk az iskola működését állandóan figyelemmel kíséri, az iskolát többször meglátogatta és a vizsgálaton is résztvett.

Külföldi magyar gyermekek nyaraltatása az egyesület külföldi tevékenységének szerves és elengedhetetlen kiegészítő része. A magyar elemi iskolai tanfolyamaink eredmény nélkül aligha volnának biztosíthatók. Jó hatással van a gyermekek magyar nyelvi ismereteire, de fontos azért is, mert a gyermekek megismerik ősi hazájukat, magyar önérzetük, nemzeti érzésük erősödik.

De figyelemre méltó jelensége van a szülők szempontjából is, akik látják, hogy a magyar társadalom még messze idegenben is gondoskodik hozzátartozóikról és így bennük is újból felébred a szeretet ősi hazájuk iránt és a ragaszkodás a magyarsághoz, amelytől már-már elszakadtak.

1936 év nyarán a berlini, bécsi, bulgáriai, milánói és franciaországi magyar gyermekek voltak Magyarországon. Berlinből 56 magyar gyermek és 4 kísérő érkezett Magyarországra. Bécsből 41 magyar gyermek és 2 kísérő érkezett Budapestre. Milánóból 117 gyermek érkezett Budapestre.

A bulgáriai magyar gyermekek közül 40 volt Magyarországon. Július 26-án indultak el Bulgáriából és szeptember 5-én tértek vissza. A bulgár gyermekek Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Algyőn és Szatymazon voltak, nagyobb részben családoknál elhelyezve.

Franciaországból 117 magyar gyermek és 6 kísérő érkezett hozzánk nyári tartózkodásra.

Meg kell említeni a Julián Egyesület téli hajós-tanfolyamait. Ezek az 1905 óta tartott tanfolyamok az egyesület kultúrmunkájának egyik legszebb részét képezik. Kezdetben uszályhajósok gyermekei számára, idegen területen Zimonyban, Freudenauban és máshol is voltak tanfolyamaink, de most már igyekszünk ezeket a tanfolyamokat Csonkama-gyarország területére koncentrálni.

Különböző folyami uszályhajón dolgozó derék magyarok gyermekei élvezik e tanfolyamok áldását. Ezek a kis magyarok egész életüket hajókon töltik el. Csak télen, a Duna zajlásának megindulásakor maradnak néhány hónapig egy-egy téli kikötőben. Ezt a rövid időt az egyesület arra használja fel, hogy a gyermekeket a műveltség elemeire, írásra, olvasásra oktassa és bennük a magyar nemzeti érzést erősítse.

Kiss Károly